Gemeente Midden-Delfland

Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl

Aan de gemeenteraad

29 NOV 2022

Ons kenmerk 0000130516
Bijlagen 3

Onderwerp
Raadsinformatiebrief ontwikkelingen jeugdbescherming

Datum
28 november 2022

Geachte raadsleden,

De jeugdbescherming verkeert in zwaar weer. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Tweede Kamer en ook de partijen werkzaam in de jeugdbeschermingsketen spreken van een crisissituatie en wij delen deze zorgen. Omdat het hier gaat om de veiligheid en ontwikkeling van de meest kwetsbare kinderen is het zeer urgent dat deze crisis daadkrachtig wordt bestreden.

De situatie in de jeugdbeschermingsregio Zuid West (ZW), waar Haaglanden deel van uitmaakt, was vorig jaar aanleiding voor de IGJ, de Inspectie Jeugd en Veiligheid (hierna de inspecties) en het Rijk om verscherpt toezicht respectievelijk Interbestuurlijk Toezicht (IBT) in te stellen. Wij delen u mede dat na afronding van het formele toezicht in februari jl. ook de maandelijkse monitoring op ambtelijk niveau eind augustus geheel is beëindigd.

Deze brief gaat eerst in op het verscherpt toezicht en IBT, de acties die zijn ingezet vanuit de regio en de resultaten die dit heeft opgeleverd. Voor meer context over de verantwoordelijkheden en de bestuurlijke organisatie van de jeugdbescherming en de ontwikkelingen in de afgelopen jaren verwijzen wij u graag naar bijlage 1.

Daarnaast gaat de brief in op de landelijke ontwikkelingen van het laatste jaar, die hebben geleid tot een breed besef dat de jeugdbescherming in een crisissituatie is beland. Dit vormde de aanleiding voor de brief van 14 september jl. die de bewindslieden van JenV en VWS naar de Kamer hebben gestuurd over de verbetering van de jeugdbeschermingsketen.

De huidige situatie in de regio na het verscherpt toezicht door de inspecties en IBT door het Rijk
Op 5 juli 2021 is er voor de regio ZW verscherpt toezicht en IBT ingesteld. De aanleiding was dat er teveel kinderen te lang op passende hulp moesten wachten. Om deze tekortkomingen aan te pakken heeft de regio ZW een plan gemaakt en in uitvoering genomen. Dit plan bestaat uit een aantal elementen, waarvan er twee belangrijk zijn. Aan de ene kant is dat de doorbraakaanpak waarmee we focussen op de inzet van tijdige passende vervolghulp aan jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel en aan de andere kant de verbeterplannen waarmee we investeren in onze Gecertificeerde Instellingen (GI's), de jeugdbeschermingsorganisaties zelf.

Verbeterplannen organisatie GI's
Vergeleken met de landelijke situatie staan de GI's in de regio ZW er inmiddels redelijk goed voor. Zo ligt bijvoorbeeld de uitstroom van personeel duidelijk beneden het landelijk gemiddelde. Een belangrijk onderdeel van het plan van de regio ZW is de continuering van de verbeterplannen, waarmee extra is geïnvesteerd in de jeugdbeschermingsorganisaties. In 2020 is gestart met een verbeterplan voor Jeugdbescherming west (JB west). Naderhand is daar ook een verbeterplan voor de William Schrikker Stichting en het Leger des Heils bijgekomen. Die verbeterplannen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het functioneren van de GI's in onze regio en daarmee aan het beëindigen van het

verscherpt toezicht en IBT. Hieronder een paar sprekende voorbeelden van de effecten van de verbeterplannen.

- Bij één van de GI's hadden begin dit jaar 130 jeugdigen geen vaste jeugdbeschermer, maar waren de jeugdigen ondergebracht in een zogenaamde in- en doorstroomdienst, nu zijn er nog 15 jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermer.
- Daarnaast was er bij één van de GI's een stop op de inzet bij preventieve jeugdbescherming. Vanaf begin juli 2022 is deze stop opgeheven.
- Er is extra ondersteuning gerealiseerd door aanname zorgcoördinatoren en ondersteunend jeugdbeschermers. Van deze laatste groep zijn er inmiddels ten minste 17 doorgestroomd naar de functie van jeugdbeschermer.
- Het ziekteverzuimpercentage bij de GI's is stevig gedaald en ligt rond de 4,3%. Landelijk is dat 7,1%.
- Het werkplezier is bij JB west gestegen van een 7,0 naar een cijfer 7,2 in een tijd dat de jeugdbescherming publicitair onder vuur ligt.

Doorbraakaanpak passende vervolghulp kinderen
Naast de verbeterplannen is de afgelopen periode veel werk gemaakt van de uitvoering van de doorbraakaanpak. Het aantal kinderen dat wacht op passende vervolghulp heeft zich in de regio ZW als volgt ontwikkeld:

	nov '20	jan '21	feb '21	mrt '21	jun '21	sep '21	okt '21	nov '21	dec '21	jan '22	feb '22	mrt '22	apr '22	mei '22	jun '22	jul '22
H-10	134	83	20	14	17	15	28	47	32	35	37	44	43	42	37	38
ZHZ	96	96	58	44	20	32	41	26	21	19	14	30	21	25	20	18
HR	79	72	39	36	20	26	26	22	16	14	9	8	13	13	14	14
MH	20	10	7	3	4	3	4	12	12	8	9	14	12	15	15	20
Totaal	329	261	124	97	61	76	99	107	81	76	69	96	89	95	86	90

Aan het verloop van de cijfers is te zien dat het is gelukt om het grote aantal wachtenden van eind 2020 structureel naar beneden te brengen. Voor gemeente Midden-Delfland waren er in juli 2022 geen wachtenden. Er worden vanuit gemeente Midden-Delfland jaarlijks gemiddeld drie jeugdigen aangemeld voor passende vervolghulp.
De samenwerkende gemeenten vinden het huidige niveau nog steeds te hoog. Via het aanscherpen van de doorbraakaanpak, de aanpak van de wachttijden en het aanvullen van ontbrekend aanbod, willen we deze aantallen verder terug brengen.

De IGJ en het Rijk hebben eind augustus jl. naar aanleiding van de ontwikkelingen in de regio ZW besloten om de maandelijkse monitoring van het aantal wachtende kinderen te beëindigen. In februari jl. hadden de IGJ en het Rijk al besloten om het formele verscherpt toezicht en IBT te beëindigen, omdat zij het vertrouwen hadden dat het plan aanpak van de regio ZW in samenwerking met de GI's en jeugdhulpaanbieders conform de planning zou worden uitgevoerd.
We willen als regio zicht houden op het vraagstuk of er tijdig passende hulp beschikbaar is. Daarom blijven wij per kwartaal de aantallen en de inhoud van de casussen van de doorbraaklijst monitoren. De analyse van de uitkomsten van de monitoring bespreken we met de GI's.

We zien dat onze inspanningen samen met de GI's effect hebben gehad, maar er is nog veel te doen. De situatie blijft fragiel, vooral door de steeds krappere arbeidsmarkt en het afbrokkelende imago van het vak jeugdbeschermer. De GI's hebben perspectief nodig om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen ook op korte termijn voldoende in te blijven vullen. In dat licht bezien is de aanpak van de crisis door het Rijk en de VNG gezamenlijk essentieel om dat perspectief te gaan bieden.

De landelijke ontwikkelingen vanaf december 2021
Vanaf eind vorig jaar volgen de ontwikkelingen elkaar in rap tempo op. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste:

- December 2021: de GI's sturen een brandbrief naar de minister van JenV. Naar aanleiding hiervan wordt breed overleg ingesteld met Rijk, VNG, GI's, IGJ en Jeugdautoriteit om plannen te ontwikkelen voor de jeugdbescherming.

- Maart 2022: Onderzoeksbureau Significant brengt in opdracht van de GI's een rapport uit waarin via een kwalitatieve benadering een caseload van circa 1:9 gezinnen wordt aanbevolen.
- April 2022: Onderzoeksbureau Significant krijgt opdracht van JenV om norm voor caseload te ontwikkelen langs de weg van een kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen. Oplevering eind september/begin oktober 2022.
- Mei 2022: IGJ brengt rapport uit en constateert dat de jeugdbeschermingsketen bezwijkt.
- Juni 2022: JenV houdt gesprekken in de 12 jeugdbeschermingsregio's en stelt vast dat in alle regio's grote problemen spelen.[1]
- Juli 2022: de FNV stuurt een brief aan JenV met een ultimatum. Voor eind augustus reactie op een aantal eisen waaronder een caseload van maximaal 1:8 gezinnen, anders kunnen er acties volgen.
- September 2022: JenV biedt de evaluatie van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen aan de Tweede Kamer aan, die hierop een spoeddebat aanvraagt vanwege de zeer kritische evaluatie. Naast enige verbeterpunten in de Wet gaat het met name om de gebrekkige uitvoering ervan vanwege een te hoge caseload van de jeugdbeschermers. In bijlage 2 treft u een zeer beknopte samenvatting aan van het rapport.
- September 2022: IGJ geeft aan niet meer te handhaven op de normen die gelden voor de GI's, zolang duidelijk is dat GI's door externe omstandigheden die normen niet kunnen behalen.
- September 2022: JenV en VWS publiceren in een brief aan de Kamer de aanpak voor verbetering van de jeugdbescherming. In bijlage 3 treft u de brief aan.

De brief van JenV en VWS beschrijft een maatregelenpakket dat uit 3 onderdelen bestaat:
- maatregelen op korte termijn
- versnelling toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
- overige maatregelen op langere termijn

Korte termijn
De belangrijkste maatregel op korte termijn bestaat uit de verlaging van de caseload en die achten wij inderdaad noodzakelijk om de jeugdbescherming snel lucht en perspectief te verschaffen. De brief van het Rijk geeft aan dat men hiervoor in de periode van 2022 t/m 2025 4 keer €10 miljoen ter beschikking stelt en gaat er vanuit dat de gemeenten een zelfde bedrag zullen verstrekken.

Versnelling Toekomstscenario
In de brief van JenV en VWS aan de Kamer (zie bijlage 3) wordt beschreven dat de invoering van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wordt versneld. De brief geeft aan dat het wetsvoorstel dat benodigd is voor de invoering eind 2024 door JenV en VWS naar de Kamer wordt gestuurd.
Het Toekomstscenario houdt in dat de taken van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI's anders worden georganiseerd. Zij gaan werken in regionale veiligheidsteams, waarbij er gezinsgericht en in gezamenlijkheid integraal wordt gewerkt aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Met de invoering van het Toekomstscenario wordt de jeugdbescherming slimmer en effectiever georganiseerd, waardoor jeugdigen beter en sneller geholpen worden.
Het Toekomstscenario wordt momenteel in de praktijk beproefd en ontwikkeld in 10 proeftuinen, de toekomstige regionale veiligheidsteams. In de proeftuinen wordt ervaring opgedaan met de nieuwe manier van werken, alvorens deze wordt vastgelegd in de wet.
In voorbereiding op de invoering van het Toekomstscenario is in onze eigen regio inmiddels een stuurgroep gevormd door bestuurders/directeuren van de belangrijkste partners in de veiligheidsketen: Veilig Thuis Haaglanden, JB west en William Schrikker Groep (namens de GI's), Perspektief (vrouwenopvang), Raad voor de Kinderbescherming en de (centrum)gemeenten Delft en Den Haag. Met deze stuurgroep volgen we de landelijke ontwikkelingen op de voet en kijken we hoe we hierop kunnen inspelen over de grenzen van ieders eigen organisatie heen.

[1] Ook in het regiogesprek ZW is vanuit regio en GI's bij het Rijk aangedrongen op het nemen van de stelselverantwoordelijkheid en te zorgen voor goede (financiële) randvoorwaarden om de jeugdbescherming weer perspectief te geven.

Andere lange termijnoplossingen
De brief noemt nog een aantal lange termijnoplossingen die bijdragen aan een verlichting van de problematiek van de jeugdbescherming, zoals het beperken van de reikwijdte van de Jeugdwet en het versterken van de lokale teams.

Tot slot
Wij hebben aan het begin van deze brief aangegeven dat we het urgent vinden dat de crisis in de jeugdbeschermingsketen daadkrachtig wordt bestreden. Het Rijk is nu doende om een aanpak uit te werken en te presenteren aan de Kamer in december. In dat kader loopt momenteel het gesprek over de financiering hiervan tussen VNG en Rijk.

Op dit moment zijn er onvoldoende financiën om een passende werkdruk voor de jeugdbescherming te realiseren. Dat is juist het kernpunt van de aanpak van deze crisis. Hoewel dit een eerste verantwoordelijkheid van het Rijk is, denken en werken we vanuit de regio actief mee aan een oplossing. Het gaat immers om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen. Die opstelling vanuit de regio is ook duidelijk zichtbaar in de investeringen die de afgelopen jaren uit eigen middelen zijn gedaan, ondanks de grote tekorten bij jeugdhulp.

Onze grote dank gaat uit naar de werkers in de jeugdbeschermingsketen die ondanks de soms moeilijke omstandigheden zich met grote betrokkenheid blijven inzetten om jeugdigen in onveilige situaties te ondersteunen en weer perspectief te geven.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

Martijn Born
gemeentesecretaris

drs. A.P.J. van Hemmen
burgemeester